

Voorstel voor	algemeen bestuur	
Vergaderdatum	11 mei 2022	
Onderwerp	Uitgangspunten verwijderen assets	
Agendapunt	8	
Portefeuillehouder	Erik Lievers	
Opsteller/indiener	Jos Jogems 06 54216526 j.jogems@vechtstromen.nl	Rijk van Beek
Vertrouwelijkheid	Nee	

Routing	Besluit
Advies commissie 20 april 2022	De commissie geeft een positief advies af over het voorstel en adviseert het als hamerstuk te agenderen voor het algemeen bestuur.
Besluit algemeen bestuur 11 mei 2022	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. bij het vervangen van assets, zoals gebouwen, installaties, kunstwerken en infrastructuur, als uitgangspunt te hanteren dat de te vervangen asset wordt verwijderd;
2. voordat wordt overgegaan tot definitieve verwijdering te toetsen of de te vervangen asset cultuurhistorische waarde heeft en/of herbestemd kan worden voor het realiseren van waterschapsdoelen of op een andere manier met een positieve bate verkocht en ingezet kan worden;
3. de kosten voor het verwijderen van de te vervangen assets te dekken uit het investeringsbudget van de vervanging, voor zover dit is toegestaan volgens de BBVW voorschriften;
4. de kosten voor het verwijderen van assets, indien activering niet is toegestaan volgens de BBVW voorschriften, te dekken uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve;
5. de onder ad 4. bedoelde bestemmingsreserve en mogelijke impact van het vormen ervan op de tarieven voor de waterschapsbelastingen wordt onderdeel van de besluitvorming over de meerjarenverkenning 2023-2032, waarbij ook gekeken wordt naar bestaande reserves.

II. Kernboodschap

Met het realiseren van de Energiefabriek in Hengelo hebben de slibvergistingsinstallaties op de zuivering Enschede en Goor geen functie meer. Het algemeen bestuur heeft daarom besloten deze installaties veilig buiten gebruik te stellen en financieel af te boeken. Voordat deze twee installaties worden gesloopt, wil het algemeen bestuur graag generiek beleid over het slopen van installaties, kunstwerken en gebouwen, die niet meer door het waterschap worden gebruikt. Het besluit om tot sloop van een gebouw, kunstwerk of installatie over te gaan wordt pas genomen als een afweging is gemaakt over prestaties, risico's en kosten rondom uitfasen dan wel recyclen/hergebruik. Dit overeenkomstig de vastgestelde werkwijze van assetmanagement.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Op 24 november 2021 heeft het algemeen bestuur besloten beleid te ontwikkelen hoe met (noodzaak en tempo van) het slopen/verwijderen van overbodige assets om te gaan. Dit beleid wordt dan onder meer op de SVI Enschede en Goor toegepast. In dat brede sloopbeleid moet ook zijn vastgelegd hoe in een bestemmingsreserve gespaard kan worden om tijdig de financiële middelen voor de sloop beschikbaar te hebben.

IV. Toelichting op het voorstel/kader

Met het in gebruik nemen van de Energiefabriek Hengelo, verliezen de slibgistinginstallaties in Enschede en Goor hun functie. Er is nog onderzocht of voor deze installaties voor andere doeleinden ingezet kunnen worden, maar dat bleek niet mogelijk, om technische en organisatorische redenen.

Op grond van artikel 4.68 van het Waterschapsbesluit moet de boekwaarde van een voorziening, die niet meer wordt gebruikt in één keer worden afgeschreven. Voor de slibvergistinginstallaties in Enschede en Goor ging het om afboeking van M€ 1,34 respectievelijk M€ 2,2 die ten laste is gebracht van de bestemmingsreserve brede heroverweging zuiveren. De kosten om deze twee installaties te slopen zijn fors en daar is in de begroting (nog) geen rekening mee gehouden. Het algemeen bestuur heeft daarom gevraagd beleid op te stellen hoe Vechtstromen in de toekomst wil omgaan met het slopen van assets.

De uitgangspunten voor het verwijderen van assets, zoals bedoeld in dit voorstel zijn van toepassing op alle drie programma's; watersysteem, waterketen als besturen en organiseren.

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing. Er ligt een besluit van het algemeen bestuur om met een beleidskader te komen voor het verwijderen van assets.

VI. Argumenten

1.1 Het laten staan van niet in gebruik zijnde assets beperkt de functionaliteit van de nieuwe asset

In veruit de meeste gevallen wordt bij vervanging van assets de nieuwe asset gerealiseerd op de locatie van de bestaande asset. Verwijdering van de oude asset en bijbehorende infrastructuur is dan nodig om de nieuwe asset functioneel in gebruik te kunnen nemen. Dit is de veel voorkomende praktijk binnen de realisatie van projecten.

1.2 Behoud van niet in gebruik zijnde assets levert milieuschade en onveilige situaties op en er blijven kosten voor beheer en onderhoud

Bij het handhaven van assets blijven er kosten voor beheer en onderhoud. Daarnaast kunnen er bij het instandhouden van niet in gebruik zijnde assets onveilige situaties ontstaan voor medewerkers en kan milieuschade optreden door degeneratie van materialen. Door te zorgen voor 'good housekeeping' is het veiliger en efficiënter werken op een locatie. Verwijdering van oude assets is in dat kader de beste oplossing.

2.1 Vechtstromen is zich bewust van de cultuurhistorische aspecten van haar werk

Het waterschapswerk in ons beheergebied vindt al decennia plaats en dit heeft geresulteerd in gebouwen en kunstwerken, die een cultuurhistorische waarde kunnen hebben.

Binnen het waterschap is een kerngroep actief die deze cultuurhistorie inventariseert, beschrijft en beoordeelt welke assets vanuit dit oogpunt behouden moet blijven. Er wordt gewerkt aan een lijst van waardevolle cultuur historisch objecten.

2.2 Bestaande assets zijn mogelijk nog geschikt te maken voor andere waterschapsdoelen

Voordat tot sloop wordt overgegaan vindt een toets plaats of niet meer in gebruik zijnde assets hergebruikt en/of her bestemd kunnen worden of met een positieve bate ingezet kunnen worden.

3.1 De sloopkosten bedragen maar een klein percentage van de vervangingskosten.

Uit jarenlange projectervaring blijkt dat de kosten voor het verwijderen van bestaande assets slechts 1% tot 5% van de totale vervangingskosten zijn. De bestaande assets bevinden zich in de meeste gevallen ook op de locatie van de vervanging. Het is daarom praktisch de sloopkosten te (blijven) dekken uit de investering van de nieuwe asset.

4.1 Er is geen investeringsbudget om het slopen van de asset te dekken

Dit is een niet vaak voorkomende wijze van werken, want (bijna) altijd is er ook een investering om iets nieuws te realiseren dat de “oude” asset vervangt. Als er toch geen nieuwe asset wordt opgericht, wordt de bestaande asset gesloopt. De kosten hiervoor, dienen hiervoor gedekt te worden uit de exploitatie. Vervolgens kunnen deze sloop- en verwijderingskosten onttrokken worden uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve.

De bevoegdheid tot het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve is voorbehouden aan het algemeen bestuur.

Ter illustratie, een voorbeeld van het slopen en verwijderen van assets, zonder dat er iets nieuws voor wordt opgericht is het verwijderen van een brug als deze zijn functie verliest.

5.1 Een bestemmingsreserve verdient de voorkeur in verband met egaliseren van kosten.

Het vormen van een bestemmingsreserve verdient de voorkeur boven het in de exploitatiebegroting opnemen van (verwachte) uitgaven voor verwijderen (in het jaar waarin deze uitgaven gedaan gaan worden). Dit laatste heeft namelijk een te groot verstorend effect op de belastingtarieven. Door middel van een bestemmingsreserve kunnen de kosten (en daarmee de belastingtarieven) beter worden geëgaliseerd.

5.2 Kosten voor het verwijderen van assets is ten behoeve van het waterschapswerk

Vanwege technologische ontwikkelingen, opgaven op het gebied van klimaat en energietransitie en/of vanwege voortschrijdende inzichten op het gebied van een efficiënte bedrijfsvoering zijn kosten in verband met het vroegtijdig buitengebruikstellen en verwijderen van assets niet te voorkomen. Deze kosten kunnen niet los worden gezien van onze wettelijke taken als waterbeheerder. Voor het vullen van de bestemmingsreserve zijn verschillende mogelijkheden, zoals vanuit een verhoging van de waterschapsbelastingen, de nog geraamde afschrijvingslasten voor slibvergistingsinstallatie Enschede aan te wenden als (bescheiden) bijdrage in het vormen van de bedoelde bestemmingsreserve en of de huidige bestemmingsreserve brede heroverweging (zuiveringsbeheer) met een omvang van bijna € 1,15 miljoen als startkapitaal ‘om te zetten’ in een bestemmingsreserve voor het slopen en verwijderen van assets. In de meerjarenverkenning 2023-2032 worden de dekkingsmogelijkheden meegenomen.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1 Slopen dient volgens wettelijk voorschriften, veilig en duurzaam plaats te vinden

Het vervangen van assets dient volgens wettelijke voorschriften/vergunningen op een veilige, duurzame en zoveel mogelijk circulair wijze plaats te vinden. Dit voorstel gaat daar niet verder op in. Deze thema's zijn of worden verder uitgewerkt in het themaplan duurzaamheid, via de inkoopstrategie en/of separaat in een opdrachtbrief verwoord.

2.1 Herbestemming brengt voorwaarden met zich mee en is qua vergunningen niet altijd mogelijk

Een bestaande assets inzetten voor een nieuwe functie of ander doel is niet altijd toegestaan of wenselijk. Dit speelt vooral op rwzi-terreinen, waar het bestemmingsplan maar ook de omgevingsvergunning vaak geen ruimte laten voor andere functies.

Daarnaast brengen activiteiten van derden op onze terreinen risico's met zich mee, die juridisch moeten worden afgedekt. Herbestemming wordt daarom altijd kritisch beoordeeld, maar tegelijkertijd niet bij voorbaat uitgesloten.

1.2 Niet alle historische en culture assets worden nuttig ingezet

In het recente verleden zijn een aantal gebouwen niet gesloopt, zoals het oude bedrijfsgebouw op de rwzi Vissedijk en een oude zandvanger bij een voormalige melkfabriek die nu niet in gebruik zijn. Er wordt gewerkt aan een lijst met waardevolle cultuur historische objecten. Op basis van deze lijst kan ook besloten worden alsnog tot sloop van objecten over te gaan. De sloopkosten hiervoor zijn nog niet voorzien/begroot.

3.1 Sloopkosten moeten wel opgevangen worden vanuit waardestijging ondergrond

Vanuit onze accountant is de aanvullende voorwaarde aangegeven dat de waarde van de ondergrond na sloop minimaal gelijk moet zijn aan de oorspronkelijke boekwaarde plus de sloopkosten. Alleen in dat geval mogen de sloopkosten worden geactiveerd (lees: worden meegenomen in het te activeren bedrag van de vervangingsinvestering).

5.1 Het voeden van een bestemmingsreserve kan leiden tot hogere belastingtarieven

Het voeden van een bestemmingsreserve kan leiden tot hogere belastingtarieven, tenzij dit kan plaatsvinden door middel van positieve bijzondere jaarrekeningresultaten. Een rechtstreekse doorberekening in de tarieven ligt echter voor de hand omdat het gaat om uitgaven die samenhangen met onze reguliere taak als waterbeheerder.

VIII. Financiën

Het voorstel omvat een beleidskader met daarin uitgangspunten voor het slopen en verwijderen van assets. Hier zijn direct geen kosten aan verbonden. Toepassen van het beleid brengt de kosten met zich mee.

Bij het slopen en verwijderen van assets - die vervangen worden - worden de sloop- en verwijderingskosten (nu al) ten laste van het investeringsbudget/-krediet gebracht.

Bij het slopen en verwijderen van assets, die niet vervangen worden, dienen de sloop- en verwijderingskosten ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Binnen het programma waterketen wordt een potentieel van € 10 tot € 12 miljoen¹ ten laste van de exploitatie verwacht. Dit zijn de verwachte kosten voor de sloop en verwijdering van de SVI's op de rwzi Enschede en Goor.

¹ Adviesbureau Witteveen+Bos heeft in april 2021 een onderzoek gedaan naar de kosten en het momentum van de sloop van de SVI Enschede, rapportnummer 125358/21-006.766

De potentieel te verwachten kosten voor te slopen assets binnen programma watersysteem en besturen en organiseren zijn - voor zover nu ingeschat kan worden - nihil. Er kan nog een sloopclaim komen vanuit de nog vast te stellen lijst met cultuur historisch objecten. De verwachting is ook dat de eventuele kosten voor sloop van deze objecten gering is.

De objectbeheerders en adviesbureau Witteveen+Bos schatten de veiligheids- en milieurisico's als gevolg van het niet binnen afzienbare tijd volledig slopen en verwijderen van de slibvergistingstanks als laag in. Over 10 jaar zou sprake kunnen zijn van het volledige slopen en verwijderen van deze tanks. In de aankomende jaren worden enkele onderdelen tussentijds verwijderd.

In het beleidskader wordt voorgesteld de (toekomstige) sloop- en verwijderingskosten, die ten laste komen van de exploitatie te dekken uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve. In welk tempo deze bestemmingsreserve gevormd dient te worden, welke bestaande reserves hiervoor ingezet kunnen worden en wat daarvan de impact is op de tarieven voor de waterschapsbelastingen, zal meegenomen worden bij de behandeling van de meerjarenverkenning 2023-2032 en programmabegroting 2023-2026.

Rekenvoorbeeld

Als de bestemmingsreserve gevuld dient te worden voor een bedrag van € 10 miljoen om over 10 jaar de SVI Enschede en Goor te kunnen slopen, dan stijgen de tarieven voor het zuiveringsbeheer in het eerste jaar extra met circa 1,5% (daarna geldt een jaarlijks aflopend percentage).

Uitwerking:

- Om in 10 jaar in totaal € 10 miljoen te "sparen" moet er gemiddeld € 1 miljoen per jaar gespaard worden.
- Dit "sparen" doen we boekhoudkundig door jaarlijks € 1 miljoen toe te voegen aan een hiervoor in te stellen bestemmingsreserve.
- De bruto belastingopbrengsten (vóór kwijtschelding en oninbaar) van het zuiveringsbeheer bedragen in **2023** € 67,0 miljoen (bron: PB 2022-2025)
- Een jaarlijkse stijging van de te dekken (netto-)kosten met € 1 miljoen zou dan in **2023** een **extra stijging** van de zuiveringstarieven betekenen van circa 1,5%.
- Uitgaande van een constante jaarlijkse toevoeging met € 1 miljoen zal bij jaarlijks toenemende te dekken netto-kosten (met bijv. 3%) die extra stijging vanaf het 2^e jaar relatief gezien steeds lager worden.
- Wel zal na verloop van tijd duidelijk worden of de initieel ingeschatte te sparen € 10 miljoen nog steeds voldoende is (of dat er extra aan de reserve toegevoegd moet worden).

IX. Communicatie

Er is geen separate externe communicatie nodig anders dan via het weekbericht.

X. Juridische zaken

Niet van toepassing.

XI. Uitvoering

Na besluitvorming worden de uitgangspunten onder de aandacht gebracht bij de teamleiders, de programmaleiders, cluster inkoop en het team projecten.

Procedureel – eerder genomen besluiten

- AB besluit 16 december 2020; Definitief beëindigen: slibverwerking in de slibvergistingsinstallatie op de rwzi Goor, kenmerk B2020/3718.
- AB besluit 24 november 2021; Afboeking restwaarde slibverwerkingsinstallatie rioolwaterzuivering Enschede, kenmerk B2021/4348.

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.

Besluit Uitgangspunten verwijderen assets

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 20 april 2022;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

1. bij het vervangen van assets, zoals gebouwen, installaties, kunstwerken en infrastructuur worden vervangen, als uitgangspunt te hanteren dat de te vervangen asset wordt verwijderd;
2. voordat wordt overgegaan tot definitieve verwijdering te toetsen of de te vervangen asset cultuurhistorische waarde heeft en/of herbestemd kan worden voor het realiseren van waterschapsdoelen of op een andere manier met een positieve bate verkocht en ingezet kan worden;
3. de kosten voor het verwijderen van de te vervangen assets te dekken uit het investeringsbudget van de vervanging, voor zover de waarde van de onderliggende grond vermeerderd met de sloopkosten na de sloop niet lager is dan de oorspronkelijke boekwaarde;
4. de kosten voor het verwijderen van assets, waarvoor geen vervangende asset wordt gerealiseerd te dekken uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve;
5. de onder ad 4. bedoelde bestemmingsreserve en de mogelijke impact van het vormen ervan op de tarieven voor de waterschapsbelastingen wordt onderdeel van de besluitvorming over de Meerjarenverkenning 2023-3032, waarbij ook gekeken wordt naar bestaande reserves.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 11 mei 2022.

Het algemeen bestuur,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris